

ГАЛГАЙ РЕСПУБЛИКА

ЗАКОН

Галгай Республице паччахьалкхен социальни новкъостала хьакъехьа

Тайцад
Галгай Республица
Халкъа Гуллама

2018 шера 7 июне

Укх Законо «Паччахьалкхен социальни новкъосталах дола» 1999 шера 17 июлерча №178-ФЗ йолча Федеральни законаца нийса длаоттаю кезига таро йолча дезалашта а цхьаь бахача гражданашта а паччахьалкхен социальни новкъостал дара бокъон а влашт хьадаккхара а кийленаш.

Статья 1. Социальни новкъостал дара декхараш

Паччахьалкхен социальни новкъостал ду декхарашта:

- 1) ледара торо йолча дезалий, иштта ледара торо а йолаш цхьаь бахача гражданий. цар хара сага сих бола пайда, Галгай Республице оттабаьча вахара эшача кезигах болча боарамал кезигах бале;
- 2) бюджетни средстваех адресни пайда эцара;
- 3) торон эшам болча гражданашта социальни новкъостал дар адресни хилар совдаккхара;
- 4) социальни услугаш массанена такхоаче а юкьара таэца дикал хилийтара халанза даргдоаца хьалаш лалашдара а;
- 5) социальни нийсхо ца хилара боарам лохбара;
- 6) бахархой пайдаш совдахара.

Статья 2. Керттера кхетамаш

Укх Законе пайда эц Юбелгалдаьча керттерча кхетамех:

1) **паччахьалкхен социальни новкъостал** - ледара торо йолча дезалашта, ледара торо йолча цхьаь бахача гражданашта, иштта законодательстве белгалбаьча кхыча гражданашта социальни пособеш, пенсеш тIа социальни ахчаш тIатохар, субсидеш далар, социальни услугаши яра вахаре хиланза даргдоаца товараш далар а;

2) **ледара торо йола дезал (цхьаь ваха гражданин)** - дезал (цхьаь ваха гражданин) хIара сага сих бола пайда (цун ший пайда), ГIалгIай Республике вахара эшача кIезигах болча боарамал кIезигах хилча из ледара торо йолаш (торо ледара йолаш) лоархI, бокъо я социальни новкъостал хьаэца;

3) **социальни услугий набор** – Российски Федерацие законодательстваца нийса къаьсттача категорейх болча гражданашта еча социальни услугий перечень;

4) **потребительски тускар** – сага могошал лорача а цун вахара хьал хьалкхаба а ца хилча даргдоацача кхачан продуктий набор, иштта кхачан доаца товараша услугаши, цар мах, кхачан продуктий кIезигах болча боарамаца бистача;

5) **вахара эша кIезигах бола боарам** - потребительски тускара маьха мах хоадабар, иштта дIа ца делча даргдоаца ахчаша сбораши;

6) **социальни адаптацен программа** - бахархошта социальни Iалашо яра органы гражданинаца цхьана вIашагIтеха йола, цун вахара хало дIаяккхара тIаерзаяь йола мероприятеш а, цу программаца белгалдаь тайпаш, боарамаш а уж мероприятеш кхоачашьара аргIа а;

7) **дезала (цхьаь вахача гражданина) хIара сага сих лаьрхIа бола юкьера боараме пайда** – дезала хIара доакъашхачун (цхьаь вахача гражданина) вIашагIтехача пайда мах, массе а дезалхочоа дIа-хьа бийкъача;

8) **субсидеш** - гражданашта еча услугех бизза е цхьа дакъа целевой мах дIабалар;

9) **социальни контракт** – гражданин вахача е из дIаваха хулача моттигерча социальни Iалашон органиаи гражданинаи юкье барт бар, цунца нийса социальни Iалашон органы декхар тIаэц гражданина паччахьалкхен социальни новкъостал дергхиларах, гражданино – социальни адаптацен программо белгалгьяь мероприятеш кхоачашье;

10) **вахара хала хьал** - гражданина вахара аьттонаш халонга доаха хьал е хьалаш, укх долчоьх гражданин ше чакхвала ца могош хилар.

Статья 3. Паччахьалкхен социальни новкъостал дара даькъе ГIалгIай Республика Халкъа Гуллама полномочеш

Паччахьалкхен социальни новкъостал дара даькъе, ГIалгIай Республика Халкъа Гуллама полномочешца да:

1) паччахьалкхен социальни новкъостал дара боарам, условеш, хьожадара аргIа а дIадалар а белгалду законаши кхыйола боарама бокъон акташи тIаэцар;

2) социальни новкъостал дара йолча расходий дакъе ГIалгIай Республика бюджет дIачIоагIдар;

3) паччахьалкхен социальни новкъостал дара дакъе дола законодательство кхоачашдара тIахьожам лоаттабар;

4) Российски Федерацие а ГIалгIай Республика а законодательстваца нийса кхыйола полномочеш кхоачашъяр.

Статья 4. Паччахьалкхен социальни новкъостал дара дакъе ГIалгIай Республика Правительства полномочеш

Паччахьалкхен социальни новкъостал дара дакъе ГIалгIай Республика Правительства полномочешца да:

1) социальни новкъостал дар кхоачашде уполномоченни йола (уполномоченни яраш) ГIалгIай Республика паччахьалкхен Iаьдала кхоачашдара орган (органащ), ГIалгIай Республика паччахьалкхен учреждени (учрежденеш) (дIахо – уполномоченни орган);

2) ГIалгIай Республика гражданашта паччахьалкхен социальни новкъостал дара паччахьалкхен программаш вIашагIйокхар а кхоачашъяр а социальни услугаш яра, социальни пособеш субсидеш далара кепе;

3) ГIалгIай Республике пачаахьалкхен социальни новкъостал дара хьалаш. аргIа, боарам белгалбар а дIаоттабар а;

4) ледара торо йолча дезала е цхьаь вахача гражданина вахара эшачун кIезигах бола боарам белгалбара аргIа дIачIоагIъяр;

5) ГIалгIай Республикерча бахархой керттерча социально-демографически тоабай, хIара сага сих вахара эшачун кIезигах бола боарам оттабар;

6) паччахьалкхен социальни новкъостал делга хьожадара а социальни контракта кеп а аргIа а дIачIоагIъяр;

7) социальни контракта кIейлен тIа паччахьалкхен социальни новкъостал дара мониторинг лелаяра аргIа дIачIоагIъяр;

8) кхыйола полномочеш кхоачашъяр, Российски Федерацие а ГIалгIай Республика а законодательстваца нийса.

Статья 5. Паччахьалкхен социальни новкъостал дIаэцараш

Паччахьалкхен социальни новкъостал дIаэцараш хила йиш я торо ледара йола дезалаш, торо ледара йола цхьаь баха гражданащ, уж юкьера лаьрхIача хIара сага сих, царгара доацача бахьанех ГIалгIай Республика оттабаьча, вахара эшача кIезигах болча боарамал кIезигах пайда хьатIабоагIаш хиларах.

Статья 6. Ледара торо йолча бахархошта социальни новкьостал дарах хоам беш кхоачо яр

Укх Законаца нийса дІалуча паччахьалкхен социальни новкьосталах бола хоам чуоттабу, ЦаІ йолча социальни Іалашон хоам бара системе белгалбаь хоам, ЦаІ йолча социальни Іалашон хоам бара системе чуоттабар (хьаэцар) кхоачашду Федеральни законаца нийса.

Статья 7. Паччахьалкхен социальни новкьостал дар хьожадара аргІа

1. Паччахьалкхен социальни новкьостал дар, цу даькъе социальни котракта кІийлен тІа а оттаду ледара торо йолча дезала е ледара торо йола цхьаь ваха гражданин вахача е хулача моттигерча социальни Іолашон органа соцамах.

2. Ледара торо йолча е ледара торо йолча цхьаь вахача сага паччахьалкхен социальни новкьостал дарах дола сведенеш социальни Іолашон органу, бахархошта паччахьалкхен е муниципальни услугаш яла уполномоченни йолча, ведомствашта юкьерча запросах Российски Федерацие законодательствас дІадехарашца нийса.

3. Паччахьалкхен социальни новкьостал дар, цу даькъе социальни котракта кІийлен тІа оттаду, электронни документа кепе е йоазор кепе, гражданин (ледара торо йолча цхьаь бахача гражданех лоархІа) вахача е хулача моттигерча социальни Іалашон органашка дІаделча е дукха функционални центре гІолла заявлени елча е ший дезала цІерах (паччахьалкхен социальни новкьостал дар социальни котракта кІийлен тІа кхоачашдар ца лаьрхІача) доал дечо е йоакхо ечо е гражданина кхыча законни викало заявлени елча, цу тІа дезала оттамах, ший (цун дезала) пайдах а доалахьарча кепе цун долча рузкъах а дола сведенеш тІа а долаш.

Заявителю денна сведенеш совнагІа тохкам баь бакъдий хьажар могаду (комиссионни тохкам баь), социальни Іалашон органу ше.

Организацеш бехктокхаме я шоаш дІаденнача документаш тІара сведенеш нийса хиларах, законодательстваца нийса.

4. Паччахьалкхен социальни новкьостал делга оттадарах е ца оттадеш духьале ярах бола хоам, заявителига дІабахьийта беза йоазон кепе, заявитель вахача е из дІаваха хулача моттиге йолча социальни Іалашон органу, заявителя цох дола документаш дІа а луш хоам дІабаь 10 ди доалача юкьа. Заявителю хьаденна дезала (цхьаь вахача сага) пайдах дола сведенеш хиланза даргдоацача моттигашка совнагІа тохкам (комиссионни тохкам) дІабахьа безаш хилча, цу органу хьалхален жоп дала деза, цу тайпара тохкам дІабахьарах. Цу моттиге заявителя хоаддаме жоп дала деза заявлени дІаенна 30 денал тІехьа а ца доаккхаш.

Статья 8. Социални контракта кИейлен тIа дола паччахьалкхен социални новкъостал

1. Социални контракта кИийлен тIа йола паччахьалкхен социални новкъостал ду, ледара торо йолча дезалашта, ледара торо йолча цхьаь бахача гражданашта, цар лоIамах а доацаш, ГIалгIай Республика оттабаьча вахара эшача рузкъан кIезигах болча боарамал кIезигах хIара сага сих бола пайда кIезигах хиларах, цар шоай вахарера хала хьал аттача дакхара, хьинаре къахьега аьттув лохаш.

2. Социални контракта тIа оттадаь хила деза:

- 1) социални контракта предмет;
- 2) паччахьалкхен социални новкъостал деш, гражданий а социални Iалашон органа а бокьонаши дакхараш;
- 3) паччахьалкхен социални новкъостала тайпаши боарамаш;
- 4) социални контракта кИийлен тIа паччахьалкхен социални новкъостал дара аргIа;
- 5) социални контракто болх бу хан-юкъ;
- 6) социални контракт хувцара а соцайра а аргIа.

3. Социални контракт оттаю ГIалгIай Республика Правительствоос дIачоагIьяьча кепе.

4. Социални котрактах дIатох социални адаптацен программа, цунца паччахьалкхен социални новкъостал дIаэцачар, кхоачашданза даргдоацараш белгал а даь. Цу тайпарча меропрятешца я:

- 1) болх лахар;
- 2) профессионални дешар Юмадар а совнагIа профессионални дешар Юмадар а;
- 3) индивидуальни предпринимательски къахьегам дIабахьар;
- 4) доалахьара подсобни боахам лелабар;
- 5) гражданин вахара халон хьалах чакхваргвола кхыйола меропрятеш дIаяхьар.

5. Бахархошта социални Iалашо яра органо, контракта кИийлен тIа паччахьалкхен новкъостал деча хан.а бахархой балха оттабара служба органашца, ГIалгIай Республика паччахьалкхен органашца, ГIалгIай Республика моттигерча шедоалдара органашца цхьана къахьег, паччахьалкхен социални новкъостал дIаэцара социални адаптацен программах, белгалъяь программа кхоачашьеш га-лоадам бара декхарашта.

6. Социални адаптацен программа оттаю социални контракто болх беча хан-юкъа.

7. Социални контрактаца цхьана, социални адаптацен программа дIа а теке цу тIа кулгаш язду заявителой гражданин вахача е из дIаваха хулача моттигерча бахархошта социални Iалашо яра органа кулгалхочо.

8. Социални контракта кИийлен тIа паччахьалкхен социални новкъостал дар оттаду цхьа беттагара цхьан шерага кхоачалца, социални адаптацен программа чулоацамга хьежжа. Из хан-юкъ, бахархой социални

Іалашо яра органо дІайІаьхъяр могаду, ГІалгІай Республика Правительствос оттаяьча кІийленаш тІа.

9. Социальни контракта кІийлен тІа, паччахьалкхен социальни новкъостал дарах, укх Законаца нийса, социальни контракт ца хиларах, паччахьалкхен социальни новкъостал дар оттаделга а соцадац,е духьале а яц.

10. Социальни контаркта кІийлен тІа паччахьалкхен социальни новкъостал дара мониторинг ю, бахархошта социальни Іалашо яра органаша, ГІалгІай Республика Правительствос оттаяьча аргІанца нийса.

11. Социальни контракта кІийлен тІа, паччахьалкхен социальни новкъостал дара овсарлен мах хоадабара методика дІачІоагІъю, Российски Федерацие Правительствос оттаяьча аргІанца нийса.

Статья 9. Паччахьалкхен социальни новкъостал ца деш духьале яр

Нагахьа санна заявитель ший дезала оттамах, пайдаехи ший (ший дезала) доалахьарча рузкъахи дола сведенеш дїзза доацаш а (е) бакъдоацаш а дІаденна хилча, из вахача е дІаваха хулача моттигерча социальни Іалашон органо духьале ю, цунна паччахьалкхен социальни новкъостал делга отта ца деш.

Цу кІийленаш тІа шийна паччахьалкхен новкъостал ца деш духьале йич,а заявитело из дош лоткъаде йиш я, бахархошта социальни Іалашо яра лакхе латгача органе (е) суде гІолла.

Статья 10. Паччахьалкхен социальни новкъостал дар соцадара кІийленаш

1. Заявитель декхарийла ва, шийна паччахьалкхен социальни Іалашо яр оттадаьча, бахархошта социальни новкъостал дара органа, шийна ший дезала паччахьалкхен социальни новкъостал дар оттадара дІахо дахьара а кІийле хинна хьалаш хувцадаларах, ший дезала оттамах, пайдаехи (цун дезала) доалахьарча рузкъах бола хоам дІабе, уж белгалдаь хувцамаш хинна ши кІира доалача ханачухь.

2. Нагахьа санна, бахархошта социальни Іалашо яра органо, заявителя дезалах,пайдаехи цун (цун дезала) доалахьарча рузкъахи дола сведенеш бакъдоацаш хилар оттадой, е белгалдаь хьал хувцаденна моттиг хилча, заявитель (цун дезал) паччахьалкхен социальни новкъостал ца деш вут (бут), ГІалгІай Республика бахархой социальни Іалашон органаша оттаяьча хан-юкъа, цхьабакъда заявителя белгалдаь новкъостал дар законаца доацаш дІаденнача хан-юкъал дукхагІа а доацаш.

Бахархой социальни Іалашбара органо ший оагІорахьара, социальни контракта кІийлен тІа паччахьалкхен социальни новкъостал соцадар могаду, нагахьа санна из новкъостал дІаэцачар, социальни адаптацен программаца

белгалъяь мероприятеш кхоачаш ца йой, е ГалгIай Республика боарама бокьон акташца отгадаьча моттигашка.

3. Паччахьалкхен социальни новкъостал дар соцадар заявитело лоткъаде йиш я лакхе латтача социальни Iалашон органе а (е) суде гIолла.

Статья 11. Паччахьалкхен социальни новкъостал дара тайпаш

Паччахьалкхен социальни новкъостал дар кхоачашду укх тайпара:

- 1) ахча далар (социальни пособеш, субсидеши кхыдола ахчаши);
- 2) рузкъан новкъастал (кхатуллар, кхачан продукташ, барзкъаш, маьчаш, дарбан молхаш а кхыдола рузкъан новкъостала тайпаш).

Статья 12. Социальни гIо дара финансироване источникаш

Ледара торо йолча бахархошта, социальни гIо дара финансировани ю республикански бюджета средстваех.

XIара шера кертe республикански бюджете белгалду, ледара торо йолча бахархошта социальни гIо дара гIадерзадаь средстваш, бюджета аргIнарча финансови шера, ший пайдаех кхаь процентал дукхагIа а доацаш.

Статья 13. Ер Закон низаца чIоагIдалар

Ер Закон низаца чIоагIденна болх бе долалу ер официально кепатеха итт чаккхдаьннача дийнахьа денз.

Ер Закон низаца чIоагIденнача дийнахьа денз, ший низ дIабаьнна лархIа «Ледара торо йолча бахархошта социальни гIо дарах» дола 2004 шера 31 декабрера, №40-РЗ йола ГалгIай Республика Закон, «Ледара торо йолча бахархошта социальни гIо дарах» дола ГалгIай Республика Закона хувцамаш юкъедахьарах дола», 2006 шера 26 апрелера №43-РЗ йола ГалгIай Республика Закон, «Ледара торо йолча бахархошта социальни гIо дарах» дола ГалгIай Республика Закона хувцамаш юкъедахьарах дола», 2014 шера 4 мартера №7-РЗ йола ГалгIай Республика Закон,

ГалгIай Республика

Мехкда

Евкурнаькъан Б.Ю.

г. Магас

2018 шера « 13 » 06

№ 24-РЗ